

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SHINKARENKO v. UKRAINE)

(Заява № 31105/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

7 червня 2007 року

ОСТАТОЧНЕ

24.09.2007

Це рішення стане остаточним відповідно до умов, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі «Шинкаренко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П.Лоренцен (*P.Lorenzen*), Голова,
пані С.Ботучарова (*S.Botoucharova*),
п. В.Буткевич (*V.Butkevych*),
пані М.Цаца-Ніколовська (*M.Tsatsa-Nikolovska*),
п. Р.Маруст (*R.Maruste*),
п. Дж.Боррего Боррего (*J.Borrego Borrego*),
пані Р.Ягер (*R.Jaeger*), судді,

та пані К.Вестердік (*C.Westerdiek*), Секретар секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 15 травня 2007 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 31105/02), поданою до Суду громадянином України п. Володимиром Семеновичем Шинкаренком (далі – заявник) 24 липня 2002 року відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженими – пані Валерією Лутковською та п. Юрієм Зайцевим.

3. 15 березня 2005 року Суд вирішив направити на комунікацію Уряду скаргу щодо тривалості провадження та відсутності засобів юридичного захисту. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті заяви і її прийнятності одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1940 році та проживає у місті Кременчук.

5. 15 грудня 1997 року заявника було звільнено з його посади на ВАТ КБЗВ «Інструментальний завод» (далі – Компанія).

6. 16 лютого 1998 року заявник звернувся до суду з позовом, вимагаючи поновлення на роботі та компенсації заробітної плати за час вимушеного прогулу.

7. 4 червня 1999 року Крюківський районний суд м. Кременчука (далі – районний суд) відмовив у задоволенні позову заявника як необґрунтованого.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

8. 5 серпня 1999 року Полтавський обласний суд (далі – обласний суд) залишив це рішення без змін.

9. 10 лютого 2000 року за клопотанням заявника заступник Голови Верховного Суду України вніс протест на зазначені рішення до обласного суду.

10. 29 лютого 2000 року президія обласного суду скасувала рішення від 4 червня 1999 року та від 5 серпня 1999 року та направила справу на новий розгляд. Вона постановила, що суди не розглянули всі необхідні факти, зокрема, що стосувалось продуктивності праці та кваліфікації заявника.

11. 24 жовтня 2000 року районний суд відхилив позов заявника як необґрунтований.

12. 14 грудня 2000 року обласний суд скасував цю ухвалу та направив справу на новий розгляд, зазначаючи, що суд першої інстанції неналежно розглянув питання кваліфікації заявника.

13. 19 листопада 2001 року районний суд відхилив позов заявника як необґрунтований.

14. 31 січня 2002 року апеляційний суд Полтавської області (колишній Полтавський обласний суд, далі – апеляційний суд) скасував цю ухвалу та направив справу на новий розгляд на підставі того, що обґрунтування суду першої інстанції було недостатнім.

15. 15 липня 2002 року районний суд відхилив позов заявника як необґрунтований.

16. 15 листопада 2002 року апеляційний суд скасував це рішення та відхилив позов заявника як поданий з порушенням строків. Заявник не подав касаційної скарги.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

17. Заявник скаржився, що тривалість провадження була несумісною з вимогою «розумного строку», закріпленою у п. 1 статті 6 Конвенції, у якому зазначено:

«Кожен має право на... розгляд його справи упродовж розумного строку... судом,, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

18. Уряд заперечив цей аргумент.

19. Період, який береться до уваги, розпочався 16 лютого 1998 року та закінчився 5 листопада 2002 року (більше чотирьох років та восьми місяців). Однак Суд нагадує, що до уваги слід брати лише ті періоди, коли справа дійсно розглядалася судами, тобто це періоди, коли органи

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

державної влади були зобов'язані розглянути питання протягом «розумного строку» (рішення у справі «Рохліна проти Росії», заява № 54071/00, пункт 82, рішення від 7 квітня 2005 року). Відповідно шестимісячний період з 5 серпня 1999 року, коли рішення від 4 червня 1999 року набуло статусу остаточного, та до 10 лютого 2000 року, коли було подано протест (див. пункти 8-10 вище), має бути виключений із загального строку. Таким чином, період, який береться до уваги, тривав більше чотирьох років та двох місяців удвох судових інстанціях.

А. Щодо прийнятності

20. Уряд посилався на невичерпання національних засобів юридичного захисту, посилаючись на відсутність касаційного перегляду постанови від 5 листопада 2002 року Верховним Судом.

21. Заявник не погодився.

22. Суд нагадує, що мета пункту 1 статті 35 Конвенції полягає у тому, щоб надати Високій Договірній Стороні можливість запобігти або виправити стверджувані порушення до того, як заява про ці порушення буде подана до Суду. Однак використовуватись повинні лише ті засоби, що є ефективними (рішення у справі «Войтенко проти України», заява № 18966/02, пункт 29, рішення від 29 червня 2004 року).

23. Суд зазначає, що у цій справі звернення до касаційної інстанції не могло ані надати заявнику компенсації за стверджуване порушення права на розгляд справи упродовж розумного строку, ані пришвидшити розгляд справи.

24. За цих обставин Суд доходить висновку, що заявник був звільнений від використання засобу юридичного захисту, на який посилався Уряд, і тому вимоги пункту 1 статті 35 Конвенції були дотримані.

25. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Більше того, він зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона повинна бути оголошена прийнятною.

Б. Щодо суті

26. Уряд зазначав, що необхідність встановити, чи мав заявник переважне право залишитись на роботі, значно ускладнило справу, і що національні суди розглядали справу без значних затримок, а значна тривалість провадження була спричинена, в першу чергу, численними апеляційними скаргами заявника.

27. Заявник вважав, що розгляд справи проводився із неналежною сумлінністю.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

28. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись у світлі обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів державної влади, та важливості питання, що розглядається, для заявника (див., з-поміж багатьох інших, рішення у справі «Фрідпендер проти Франції» [GC], заява № 30979/96, пункт 43, ECHR 2000-VII).

29. Більше того, Суд повторює, що особлива сумлінність необхідна у трудових спорах (рішення у справі «Руотоло проти Італії», від 27 лютого 1992 року, Series A no. 230-D, р. 39, п. 17).

30. Суд вважає, що справа не була ускладненою ані фактичними, ані юридичними обставинами, питання переважного права залишитись на роботі є звичайним питанням для спорів цього виду. Також Суд не вважає, що поведінка заявника сприяла затягуванню розгляду справи. Уряд не зміг переконати Суд у тому, що заявник зловживав правом на апеляційне оскарження рішень, винесених не на його користь, тим більше, що три з чотирьох його апеляційних скарг були задоволені судами вищої інстанції.

31. Що стосується поведінки національних судових органів, Суд зазначає, що значна тривалість провадження переважно була спричинена повторними розглядами справи. Незважаючи на відносну нескладність справи, позов заявника розглядався судами чотири рази. Хоча Суду не належить аналізувати якість практики національних судів, він зауважує, що, оскільки направлення на новий розгляд призначається, зазвичай, за наявності помилок, допущених судами нижчої інстанції, повторення таких направлень у межах одного провадження вказує на серйозні недоліки у судовій системі (див. рішення у справі *Wierciszewska v. Poland*, заява № 41431/98, пункт 46, рішення від 25 листопада 2003 року).

32. Суд часто визнавав порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, що стосувались питань, подібних до того, що розглядається у цій справі (див. рішення у справі «Фрідлендер проти Франції», згадане вище).

33. Розглянувши всі подані матеріали, Суд вважає, що Уряд не надав жодних фактів чи доводів, що могли б переконати його дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на свою прецедентну практику з цього приводу, Суд вважає, що тривалість провадження у цій справі була надмірною та не було дотримано вимоги «розумного строку».

Отже, було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

34. Заявник також скаржився на несправедливий розгляд та результат провадження. Суд вважає, що заявник не використав, як цього вимагає пункт 1 статті 35 Конвенції, всіх засобів юридичного захисту, доступних

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

йому за українським законодавством (ухвала у справі «Воробйова проти України», заява № 27517/02, ухвала від 17 грудня 2002 року). Тому він вважає, що ці скарги повинні бути відхилені відповідно до пункту 4 статті 35.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

36. Заявник вимагав 50 000 євро на відшкодування моральної шкоди.

37. Уряд заперечив цю вимогу.

38. Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд в цій частині присуджує йому 1800 євро.

Б. Судові витрати

39. Заявник не подав жодних вимог в цій частині скарги. Тому Суд нічого йому не присуджує.

С. Пеня

40. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту заяви неприйнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено п. 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

- (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна виплатити заявнику 1800 (одну тисячу вісімсот) євро на відшкодування моральної шкоди, які повинні бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ШИНКАРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

курсом на день здійснення платежу, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із заявника;

- (б) зі сплином зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;

4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено в письмовій формі 7 червня 2007 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(*Claudia Westerdiek*)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(*Peer Lorenzen*)
Голова